

РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ, 1996.

Мав рацію професор, почесний Президент УНІМА (Міжнародного товариства лялькарів) Генрік Юрковський, кажучи про те, що на терені колишнього СРСР і вертепи, і релігійні мотиви в театральному репертуарі були заборонені. І якщо 1993 року Різдвяна містерія - і як назва фестивалю, і як жанр - ствердили себе, то 1996 року це дійство було вже звичним. Але так само, як і першого разу, святковість панувала під час II Міжнародного фестивалю "Різдвяна містерія", бо проходив він знову-таки на Різдво - з 8 по 12 січня.

Учасників було небагато: з Великобританії, Польщі, Росії, Білорусії, України. "Яви нам ангелів своїх" - так називалася вистава Волинського театру ляльок з Луцька, поставлена за п'єсою Н.Шейко-Медведевої за біблійними легендами заслуженим артистом України Юрієм Сікалом (сценографія і ляльки Віктора Гукайла, музика Юрія Шевченка, у виставі взяли участь актори Петро Савош, Микола Перцов, Сергій Чикор, Олег Даниленко, Сергій Васютинський, Лариса Мікоян, Світлана Пилипчук, Олена Бондарук, Рита Чурикова). Це було світле і гуманне дійство, в якому показувалося незнищенне праг-

Афіша вистави "Вертеп" за п'єсою Марійки Підгірянки. Обласний театр ляльок. Івано-Франківськ.

нення малого Ісуса творити добро.

Театр ляльки і актора з Ополе (Польща) бере початок з 1937 року, коли священник А.Смолка поставив свою першу виставу. З 1962 року цей театр виступає організатором Національного фестивалю театрів ляльок. Директор театру Кристіан Кобилка стверджує, що їхній колектив прагне "створити світ, який знаходився б на межі реальності та наших мрій, світ, який би

п'ять років. Очолює його Олександр Греф - насамперед етнограф, дослідник, а потім уже театрал. "Нам хотілося йти дорогами куди завгодно й заходити в кожен дім і просто співати й показувати свої ляльки людям", - записано в анотації театру. Цим бажанням пояснюється статус "бродячого театру". Справді, вони, хоч і називаються "Вертеп", виступають круглий рік - у парках, в дитячих лікарнях, у школах. На

міг набувати форм ритуалів або загадковості". Театр з Ополе показав у Луцьку "Пасторальки" Тітуса Чижевського (режисер К.Кобилка, сценограф А.Чичило, музика А.Зарицького, виконання Т.Рудницького).

Обласний театр ляльок з Бреста вразив своєю сценографією, яка тишила зір і умиряла. Цей театр існує з 1963 року і є одним із найстаріших лялькових колективів Білорусії. Театр широко використовує різні види і системи ляльок: маріонетки, горішні ляльки, маски, веде пошук нових засобів сценічної виразності. Він представив виставу "Спаситель" Ігоря Сидорюка (про народження Ісуса Христа - Спасителя всіх знедолених і убогих), яку поставив Сергій Полещенков, а оформив художник Микола Данько.

Бродячий ляльковий театр "Вертеп" з Москви, навпаки, молодий - існує усього

фестиваль привезли виставу "Смерть царя Ірода".

Обласний театр ляльок з Івано-Франківська показав "Вертеп" за п'єсою Марійки Підгірянки (сценічний варіант і постановки О.Інютючка, сценографія і ляльки М.Данька, музичне оформлення Л.Дейчаківської). У виставі багато музики, колядок - вистава завершувала фестиваль і виконувалась піднесено, як і годиться під час Різдва Христового.

Саллі Харгравес і Моніка Нельсон привезли свій вертеп "Свята Бригіта" з Великобританії. Обидві - великі ентузіасти цієї справи, самі виготовляють ляльки, самі їх водять, говорять текст і співають. Вистава їхня камерна (вертепна скринька порівняно невелика і освітлюється не софітами, а невеликими ліхтарями) і дуже зворуш-

лива. Найбільше їхнє враження від перебування в Україні те, що в залі театру було багато дітей і вони були буквально поглинуті сценічним дійством. У Великобританії діти віддають перевагу телебаченню.

Енергійний колектив студентів з Харкова під керівництвом Леоніда Попова приїхав з класичним українським вертепом. Виступаючи на площах міст, у вагонах поїзда, яким їхали до Луцька, вони заробляли гроші на проїзд. У їхньому вертепі живе та сама українська народна традиція із Запорожцем, про яку гарно розповів Г.Юрковський. І дуже цінно те, що молодь продовжує її, живить народне дійство своєю творчою енергією. Ця енергія передавалася глядачам і я особисто відчула її, не лише від самої вистави, а й від того, з якою насолодою вона сприймалася присутніми.

Відбулася й наукова конференція, в якій взяли участь Генрік Юрковський (Польща), Йосип Федас (Україна), Борис Голдовський (Росія), Ірина Уварова (Росія), Ян Новак (Чехія), Віктор Давидюк (Україна), Ростислав Пилипчук (Україна), Гурій Баришев (Білорусія), Леонід Попов (Україна).

При УНІМА діє Інститут вивчення ляльок. В ньому зібрана величезна відеотека. Представник цього Інституту знімав усі вистави луцького фестивалю для відеотеки. Фестиваль широко висвітлювався засобами масової інформації.

Наступну "Різдвяну містерію" в Луцьку планується провести на Різдво 1998 року.

*Лариса Іваненко.
Луцьк-Київ.*

**Мистецька
хроніка**

НАШІ В ПОЛЬЩІ

"Протягом тисячоліття український і польський народи живуть поруч. Сусідство - це не тільки роки боротьби і конфліктів, про що часто говорять історики, це також роки мирного співіснування. Слід пам'ятати, що поляки й українці кілька століть жили в одній державі, - культури пронизували одна одну", - цей історичний факт нагадав професор Гданського університету Тадеуш Стегнера на науковому симпозиумі "Польща - Україна. Зустріч культур", який проходив з 2 по 7 вересня 1996 року в рамках PUFF (перегляд українських художніх фільмів). Це була вже одинадцята акція з польсько-українських справ, організованих за останні роки Союзом Трьох Міст (Гданськ, Гдиня, Сопот), але вперше вона повністю була присвячена питанням культури.

"Я сплачую свій борг Україні, - сказав на відкритті цього кінематографічного свята в кінотеатрі "Варшава" (Гдиня) режисер Єжи Гоффман, пояснюючи свою роль художнього директора II перегляду українських художніх фільмів. - В Україні поставав "Пан Володийовський", там знімалися найскладніші сцени і ство-

рювалися найбільші декорації для "Потопу".

Перегляд, як і попереднього року, проводився з ініціативи радіомовної компанії "Еска-Норд" (Польща) Міністерством культури і мистецтв України та Міністерством культури і мистецтв Республіки Польща за підтримки Посольства України в Польщі. Кіноглядачі трьох польських міст переглянули 10 українських фільмів, випущених впродовж 1992 - 1995 років. Програму склали так, аби фільми, до неї включені, виявляли характерні для сучасного українського кіно тенденції та напрямки. Представлені були різні жанри: мелодрама "Для домашнього огнища" (режисер Б.Савченко), сучасна комедія "Дитина на листопад" (режисер О.Павловський), комедія історична "Москаль-чарівник" (режисер М.Засєєв), психологічна драма "Партитура на могильному камені" (режисер Я.Лупій), фільм для дітей "Без ошийника" (режисер Р.Василевський), містично-психологічна драма "Голос трави" (режисер Н.Мотузко). П'ять фільмів у різний спосіб звернені до історії. Серед них "Атенат. Осіннє вбивство в Мюнхені"

(режисер О.Янчук) та "Страчені світанки" (режисер Г.Кохан) торкаються болючих ран української історії, національного опору на західноукраїнських землях після другої світової війни.

Найбільше відгуків у польській пресі викликав фільм "Страчені світанки". Ось деякі з них: "Трагедія торкається всіх - невинних і незаангажованих". "Фільм Кохана закінчується алегоричним образом матері-України, яка плаче за відірваними від неї дітьми і яка чекає на їхнє повернення. Досвідченому режисерові вдалося вжити всіх засобів, доступних мистецтву кіно, і створити фільм, який є оскарженням сталінської системи, фільм правдивий і вражаючий".

Організатори перегляду підкреслили, що українське кіно потребує висвітлення, адже небагато людей у Польщі про нього знають. Воно існує, незважаючи на проблеми і труднощі, а українські фільми були удостоєні нагород на світових фестивалях у Каннах, Берліні, Венеції. Це кіно справді цікаве і варте уваги.

**Кореспондент "Кіно-Театру".
За матеріалами польської преси.**